

23.01. 7-Б укр.літ. Добровольська В.Е.

Григор Тютюнник. Ідея самопожертви. Морально-етичні уроки доброти, чуйності, турботи про рідних.

Мета. Знати повністю зміст твору, вміти виділяти і переказувати найбільш вражаючі епізоди з повісті, аргументувати свій вибір. Виховувати гуманні якості людини: чуйність, доброту, турботу про ближнього.

Хід уроку

I. Перевірка домашнього завдання й усвідомлення нового матеріалу.

6

. Климко - це твір про....

"Климко" — твір про дітей війни

Повість "Климко" переносить нас у тяжкі часи фашистської окупації України. Війна принесла як українцям, так й іншим поневоленим Німеччиною народам хвороби, знущання, голод, смерть. Багато дітей залишилося без батьків, без житла, тому самостійно змушені були шукати помешкання, їжу, одяг.

STUDYPANDA.COM

Тема повісті:

- зображення тяжких поневірянь Климка у часи фашистської окупації рідного краю.

Ідея повісті:

- прокляття війни, уславлення доброти, милосердя, чуйності, щирості.

I. Технологія «Знайди правильне твердження». У тексті, складеному з помилкових тверджень, «заховано». 6 правильних. Знайдіть їх.

— Климко вирушає в дорогу, сповнену небезпек, по сіль на Полтавщину.

— Все добро на базарі, куди звернув Климко, продавалось за гроші.

— Облаву поліцаї робили на старих і молодих людей.

— Швець-земляк подарував Климкові тапочки, а не виміняв.

— Врятована від Німеччини дівчина прохала хлопця стати її братом і податись на Донбас до її мами.

— Їхав хлопець до станції Дебальцеве на відкритій вантажній машині.

— Климко повертався додому з дорогоцінною сіллю та харчами.

— Хворого хлопця виходжувала тітка Марина і хотіла навіть всиновити його.

— Німець не зміг ударити Климка, бо той стрибнув у калюжу.

— Головний герой відчував відповідальність за життя Наталі Михайлівни та маленької Олі.

— Мішок солі заважає Климкові показати дорогу військовополоненому.

— Хлопчину підстерегла невблаганна смерть.

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Робота з текстом.

Переказ найголовніших епізодів повісті.

Виділіть і перекажіть найголовніший, на вашу думку, епізод для розкриття авторського задуму. Свою думку аргументуйте.

а) *Зустріч на базарі Климка та Зульфата зі своєю вчителькою Наталею Михайлівною.* (Саме тоді у друзів з'явилося благородне бажання допомогти їй, адже вона з малою дитиною опинилася в безвиході. З того часу хлопчики і візьмуть на свої слабенькі плечі усі турботи про вчительку та її доньку.)

б) *Картина облоги, коли Климко з шевцем врятували незнайому їм дівчину від Німеччини, хоч могли поплатитися за це життям.* (Аргументація: автор у цьому епізоді показав, що справжні люди залишаються людьми навіть в екстремальних ситуаціях, виявляють співчуття й милосердя до інших.)

в) *Розповідь про перебування Климка в тітки Марини, яка виходжувала його і хотіла залишити в себе.* (Климко ж не погодився, бо відчував відповідальність за життя близьких йому людей. Це і є саме та доброта і самовідданість душі людини.)

г) *Заключний епізод* — повернення Климка з торбинкою солі на станцію, допомога полоненому і смерть хлопчика — безкорисливої, милосердної і відчайдушної душі, що жила для добра.

2. *Ідея твору. Підсумок.* Усі епізоди вражаючі та важливі, бо розкривають авторський задум, основну думку повісті: діти війни виявили таке милосердя, таку здатність до самопожертви, що й дорослим інколи було не до снаги. Фашистська куля дістала серця. Здається, що такий кінець жорстокий і несправедливий. Гинуть найкращі, які виявляють благородство, доброту і милосердя. Прокляття війні — ще одна ідея повісті.

— Виразне читання уривка поезії Ліни Костенко «Мій перший вірш написаний в окопі...».

Мій перший вірш написаний в окопі,
На тій сипкій од вибухів стіні,
Коли згубило зорі в гороскопі
Моє дитинство, вбите на війні.

Лилась пожежі вулканічна лава.
Горіла хата. Ніч здавалась днем.
І захлиналась наша переправа —
Через Дніпро — водою і вогнем.

Гула земля, сусідський плакав хлопчик,
Хрестилась баба, і кінчався хліб.
Двигтів отой вузесенький окопчик,
Де дві сім'ї тулились кілька діб.
О, перший біль тих не дитячих вражень,
Який він слід на серці залиша!
Як невимовне віршами не скажеш,
Чи не німою зробиться душа?!

— Працюючи над текстом твору, поміркуймо, чи не німою, як запитувала Л. Костенко у своєму вірші, може стати душа після страшних випробувань війною?

ОБРАЗ КЛИМКА

III. Підсумок уроку.

Герої твору ніколи не перестають бути людьми. Несуть у своїх душах доброту, милосердя, чуйність, благородство, безкорисливість. Війна вбила головного героя фізично, але душа його залишилася чистою, відкритою для людей.

Вчитель продовжує. Сьогодні ви збагатились новим життєвим досвідом: злигодні, які випали на долю дітей війни, не змогли знищити найкращі порухи їхніх душ. Їх не намарне учили доброти, людяності, справедливості.

Цей твір змушує кожного з нас через призму життя героїв поглянути на себе. Хто ми? Які ми? Чим здатні пожертвувати

заради ближніх? Бажаю вам серцем дати відповідь на це запитання.

IV. Домашнє завдання.

Виписати портретну характеристику Климка.